

מבחן בהלכות חושן משפט ג'
ו' אב תשפ"ג

הוראות לנבחן:

1. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות. תשובה שאינה מנומקת ומפורטת, לא תתקבל. אולם, אין להאריך שלא לצורך ושלא לעניין.
2. יש לענות על 13 שאלות מתוך 18 שאלות.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר חלקים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו. (כל סעיף בשורה חדשה!)
5. לתשומת לבכם: דפי טיוטא לא ייבדקו.
6. יש לכתוב בכתב יד קריא וברור, כתב שאינו קריא, לא ייבדק.
7. חובה לענות על 13 מתוך 18 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 13 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 13 התשובות שמבקש לבדוק.
8. אין לכתוב את שם הנבחן או סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. בחינה שימצא עליה סימן מזהה - הבחינה לא תיבדק! והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.

בהצלחה!

1. קנין חזקה ועל ידי פועל

- א. האם סגירת דלת קונה, במכר ובנכסי הגר?
- ב. האם עשיית מנעול קונה במכר ובנכסי הגר?
- ג. האם עשיית פעולות על ידי פועל יהודי או גוי קונה? ומה דין הגבהה או משיכה של פועל?

2. חצר וארבע אמות

- א. האם חצר משתמרת לדעת המוכר מועילה לקנין?
- ב. האם יש חצר להקדש או לבית הכנסת? מה דין המוצא מציאה בבית כנסת האם יכול לזכות בה לעצמו?
- ג. מדוע תיקנו משיכה בסימטא הרי החפץ בארבע אמות של הקונה? הבא לפחות שלושה הסברים ומה הנפקא מינה?

3. מודעה

- א. מה ההבדל בין מכר למתנה לעניין מודעה, ואם נתן מתנה כדי להיפטר מאונס שלא היה במיוחד על מתנה זו, האם המתנה קיימת?
- ב. מה דין מודעה בפשרה?
- ג. כפה את חבירו למכור לו בזול, האם המקח קיים?

27

ה'כ"ח
סיק' 11
סיק' 11

החוקקת רשומים
ה'כ"ח
ה'כ"ח

עמ' 1 מתוך 4

4. החזרת אונאה

- א. עד מתי יכולים לחזור המוכר או הקונה ולתבוע אונאה, יש לפרט הדין אם הקונה כבר שילם וביד מי המקח.
- ב. אם הקונה ידע מהאונאה ושתק האם הוא יכול לחזור בו?
- ג. אם המוכר התאנה ונחלקו המוכר והקונה האם המוכר ראה חפץ דומה ולא תבע, האם הוא יכול לתבוע אונאה? אם נחלקו האם השתנה השער על מי להביא ראיה?

5. אומן וסרסור באונאה

- א. אם קנו על סמך חוות דעת מומחה בתשלום והתברר שיש אונאה, ואי אפשר להחזיר את החפץ האם המומחה חייב? מה הדין אם הוא מקבל אחוזים מהריווח?
- ב. סרסור שקנה ומכר שור ונתברר שהשור אינו יכול לאכול ומת? האם הוא אחראי לכך?
- ג. אם קנה הסרסור חפץ ומכרו לאחר, ונתברר שהיה עשוי מזהב או שהיה בו זהב, למי שייך הזהב?

6. תנאים

- א. מי שנתן מתנה על מנת להחזיר ומקבל המתנה הקדיש אותה האם ההקדש חל? האם על המחזיר להקנות אותה בקנין במועד ההחזרה? באר לפי כל שיטה את דין הקנאת אתרוג לקטן בסוכות ביום טוב ראשון.
- ב. בנותן מתנה על מנת שהמקבל יתן לו מאתים זוז, ומת הנותן או המקבל, האם ניתן שהיורשים יקיימו את התנאי? התייחס לנוסחים שונים של תנאי.
- ג. במקרה שהתנו שהמקבל יתן חפץ מסויים לנותן, באלו מקרים ניתן לתת את דמי החפץ במקום החפץ? ואם המקבל נדר את החפץ הזה לצדקה האם הוא רשאי להמירו בשוויו?

7. נהנה

- א. ניסה לסייע לעצמו ולחבירו והוציא הוצאות על כך האם חבירו חייב לשלם, פרט את כלל המקרים הנידונים ונמק?
- ב. אדם סיכם עם שדכן לשדכו תמורת סכום מופקע ולאחר השידוכין פנה השדכן לקבל את התשלום האם החבר חייב בכך? ומה הדין אם נתן לו תקיעת כף?
- ג. במקרה הנ"ל אם שילם סכום גבוה מעבר לנדרש האם יכול לתבוע בחזרה? ואם השדכן תפס משכון או שנכתב שטר האם מועיל?

8. נחלות

- א. מי יורש את השתוקי? ומה דין מי שאין אביו ידוע?
- ב. אשה אלמנה בהריון נפטרה או נהרגה בתאונה (לי"ע), ואין לה ילדים ויש לבעלה המנוח ילדים (לא ממנה) מי יורש אותה? ומה הדין אם הילד נולד אחרי התאונה ונפטר מייד לאחר מכן?
- ג. מעות צדקה שנותרו בזרושת הנפטר, מי קובע כיצד יחולקו?

9. אפוטרופוס

- א. האם האפוטרופוס יכול לחלק את נכסי היתומים בין היורשים (שחלק מהם קטנים וחלק מהם גדולים)?
- ב. האם האפוטרופוס יכולים להפריש תרומות ומעשרות עבור היתומים ומדוע?
- ג. באלו מקרים האפוטרופוס צריך להישבע עם סיום תפקידו?

10. שומרים - שווי הפיקדון

- א. אדם הפקיד לשומר חינם או שומר שכר חפץ ששוויו ב' סלעים ובמשך הזמן התייקר לדי' סלעים והשו"ח פשע וכן נגנב לשומר שכר, מהו התשלום שצריכים השומרים לשלם, והאם יהיה הבדל בתחילתו בפשיעה וסופו באונס, ומה יהא הדין בשואל חפץ במקרה דומה של התייקרות ובשעת אונס שווה ד' סלעים באר ונמק גדרי הדין?
- ב. מה דין גנב שהפקיד את החפץ הגנוב לשומר שכר, וחפץ זה אבד, חפץ זה בשעת גזילה שוויו ב' סלעים ובשעת אבידה היה שווה ד' סלעים? וכן מה יהא הדין במקרה זה אם הגנב עובד אצל השומר?

11. שומר שעירב את הפיקדון

- א. מה דין אדם שהפקיד אצל חבירו מעות וטבעיות זהב (חתיכות זהב) ועירבן הנפקד עם מעותיו ואת חתיכות הזהב עירב עם שלו נאבדו קצתן מזה וקצתן מזה?
- ב. מה הדין ממון מועט של חבירו שאינו שלו ולא הופקד בידו שנתערב בממון שלו האם עובר בגזל והאם מתחייב בהשבה?

12. שומר שמסר לשומר

- א. שומר שכר שמסר לשומר חינם, למי שנאמן על הבעלים, וטוענים השומרים שהבהמה אבדה באונס, האם השומר הראשון חייב לשלם?
- ב. מה הדין אם יש עדים על האונס? וכן מה הדין אם השומר הראשון יכול להישבע על האונס?
- ג. מה הדין אם השומר השני מוכן להישבע שהבהמה אבדה באונס?
- ד. מה הדין אם יצאה הבהמה והזיקה כשהיא נמצאת אצל שומר שני, פרט גדרי הדין ונמק.

עמ' 3 מתוך 4

13. שמירה בבעלים

- א. מה דין שוכר בבעלים ששינה מדעת בעלים ונאנס מחמת השינוי?
ב. מה דין שואל בבעלים ששלח יד בחפץ?

14. הארכת חוזה שכירות

מה דין משכיר שחתם חוזה על מחיר מסויים לשנה, לאחר שנה ראשונה עלו המחירים ולא נחתם חוזה חדש בינו לשוכר והמשיך השוכר לגור בשנה שניה, כעת מעוניין המשכיר להעלות את השכר בהתאם למחיר השוק האם הוא יכול לעשות כן? פרט ונמק והבא דברי הפוסקים?

15. גזילת קרקע

- א. אדם שגזל קרקע האם עבר באיסור לאו דגזל מה"ת?
ב. אדם שגזל קרקע עבד ושטר והתייאשו הבעלים ושינה רשות האם קונה במקרה זה?

16. דר בחצר חבירו

- א. מה דין אדם שפנה לחבירו שמעוניין שיגור איתו בדירתו ולאחר זמן ביקש על זה תשלום שכירות.
ב. ומה הדין אם המתארח גילה דעתו שאינו מעוניין לשלם עבור זה.
ג. מה הדין אם טוען המתארח ששילם ובעה"ב טוען שהוא לא שילם.

17. מזיק

- א. מה דין מי שהושלש בידו שט"ח והחזירו למלוה שלא כדין, וגבה על ידו מן הלוח?
ב. מהו הדין אם החזיר השטר ללוה שלא כדין והפסיד המלוה חובו, פרט ונמק?

18. ספק בנזק

- א. מה הדין בנזק שנעשה ע"י שנים ואין ידוע על ידי מי נעשה הנזק?
ב. מה יהא הדין במקרה הנ"ל באחד שאין לו לשלם?

* * * * *

עמ' 4 מתוך 4